

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์แนวทางการจัดทำระบบการบริหารจัดการองค์การเพื่อการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) 2) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาทรัพยากรและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) 3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการกำหนดกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวความสนใจพิเศษที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) 4) เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) โดยมีโครงการวิจัยย่อยประกอบด้วย การศึกษาระบบการบริหารจัดการองค์การเพื่อการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) การพัฒนาแหล่งทรัพยากรและกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) และแนวทางการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวความสนใจพิเศษในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) โดยดำเนินการวิจัยใน 2 พื้นที่ ประกอบด้วยเขตอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) ภายในเขตเมืองเก่าลำพูนและแพร่ ผลการศึกษาพบว่า ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 แนวทางการจัดระบบการบริหารจัดการควรมีกลุ่มศูนย์กลางประสานเครือข่ายเป็นตัวกลางผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บนพื้นฐานการให้ผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คณะทำงานซึ่งควรรักษาความเป็นเอกเทศของตัวแปรหลักและตัวแปรรอง เพื่อให้อิสระและไม่ให้เป็นการเพิ่มภาระประจำที่มีอยู่ขององค์กรต่าง ๆ ของแต่ละเครือข่าย การนำต้นแบบประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นนั้นต้องทำความเข้าใจสถานการณ์ภายในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อประเมินศักยภาพของการจัดทำระบบการบริหารจัดการพื้นที่ในระดับต่าง ๆ และพิจารณาเป้าหมายที่สามารถบรรลุได้ในแต่ละขั้นตามสภาพและเงื่อนไขของแต่ละพื้นที่ ในด้านแนวทางการพัฒนาทางกายภาพของแหล่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางสถาปัตยกรรม ซึ่งประยุกต์ใช้กระบวนการตามแนวทางการอนุรักษ์สากลมีแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการอนุรักษ์จำนวน 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การศึกษาเพื่อการสร้างความเข้าใจในคุณค่าและความสำคัญ ช่วงที่ 2 การพัฒนานโยบายการอนุรักษ์อาคารและกิจกรรมการท่องเที่ยวต้นแบบที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ ช่วงที่ 3 การบริหารจัดการนโยบายการอนุรักษ์ โดยผลการวิจัยได้แสดงถึงระดับความเสื่อมโทรมของอาคารตัวแทนข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ที่อยู่ในระดับระดับน้อยมากถึงระดับมากที่สุด และมีความเร่งด่วนในการดูแลรักษาด้วยกระบวนการอนุรักษ์อย่างเป็นมาตรฐานจากระดับน้อยไปถึงมากที่สุด โดยมีแนวทางการพัฒนาทางกายภาพตามแผนการอนุรักษ์ใน 4 แผนงาน ประกอบด้วย แผนที่ 1 แผนการบำรุงซ่อมแซมรักษาสภาพอาคารอาคารต้นแบบ แผนที่ 2 แผนการเสริมความแข็งแรงแก่

อาคารต้นแบบ แผนที่ 3 แผนการปรับปรุงและบำรุงรักษาอาคาร และแผนที่ 4 แผนการสร้างใหม่ ในด้านแนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมมีแนวทางตามแผนที่ 4 แผนที่ 4 คือ (1) แผนการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) และพื้นที่เมืองเก่า (2) แผนการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) แผนการสนับสนุนกระบวนการดูแลรักษาอาคารทรงคุณค่าตามมาตรฐานทางวิชาการในแนวทางการอนุรักษ์แบบสากล และ (4) แผนการส่งเสริมการสร้างสรรค์กิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม ในด้านการกำหนดแนวทางการตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว กลุ่มความสนใจพิเศษในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) สามารถกำหนดกลุ่มการตลาด 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นนำเสนอกิจกรรมที่น่าส่งคุณค่าทางจิตใจ กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มบริษัทและองค์กรที่มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้านอนุรักษ์สถาปัตยกรรม หรือกลุ่มสถาบันการศึกษาที่มีกิจกรรมด้านอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในประเทศและในต่างประเทศกลุ่มเอเชียแปซิฟิกที่มุ่งเน้นนำเสนอกิจกรรมเรียนรู้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นและกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับเมือง ตลอดจนกลุ่มนักท่องเที่ยวจากกลุ่มสมาคม ชมรม บริษัทนำเที่ยว และเอเจนต์การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นนำเสนอกิจกรรมในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มสถาบันการศึกษา องค์กร บริษัท และ FIT โดยนำเสนอกิจกรรมผ่านช่องทางขายตรงไปยังฝ่ายการตลาดของบริษัท ในด้านรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) คณะวิจัยได้นำเสนอการบริหารจัดการในแนวทางของ คณะทำงานกลุ่มศูนย์กลางประสานเครือข่าย ซึ่งอาจจัดตั้งเป็น “บริษัทบริหารจัดการเมือง (Social Enterprise)” ซึ่งจะขับเคลื่อนการบริหารจัดการในภารกิจต่างๆ ซึ่งทำหน้าที่เสมือนเครือข่ายองค์กรจัดการจุดหมายปลายทาง หรือ เครือข่าย DMO ที่รับผิดชอบงานขับเคลื่อนเมืองเก่าตามความถนัดและสายงานของตนเอง

คำสำคัญ : เขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม), สิ่งปลูกสร้างดั้งเดิม, องค์กรจัดการจุดหมายปลายทาง, การท่องเที่ยว, กลุ่มจังหวัดล้านนา

Abstract

The objectives of this research program are: 1) to synthesize guidelines for establishing the tourism management organization the preserved area of cultural heritages (architecture); 2) to synthesize guidelines for the development of tourism resources and activities to support tourism the preserved area of cultural heritages (architecture); 3) to synthesize guidelines for determining special interest tourism market in the preserved area of cultural heritages (architecture); 4) to synthesize tourism destination management model in the preserved area of cultural heritages (architecture). This research program consists of the following research projects: a) A Study of Tourism Organization Management System in the Preserved Area of Cultural Heritages (Architecture), b) Development of Resources and Activities to Support Tourism in the Preserved Area of Cultural Heritages (Architecture), and C) Guidelines for Special Interest Tourism Market Development in the Preserved Area of Cultural Heritages (Architecture). The studies were conducted in the old towns and the preserved area of cultural heritages (architecture) of Lamphun and Phrae. The results indicated that, for the management guideline, there should be a coordination center that coordinate and facilitate works of the working team on a fair basis. The working team should maintain their independence so that they can work independently. Also, the work should not increase burden to the routines of the working team organizations. To apply the management model to other areas, it is necessary to understand the situation in that area in order to assess the potential of the management at different levels and to consider the goals that can be achieved at each stage according to the situations and conditions of each area. In terms of guidelines for physical development of architectural tourism resources, in accordance with the international conservation guidelines, there are three phases in the implementation of the conservation process: Phase 1) study for understanding the value and significance of buildings; Phase 2) develop the building conservation policies and model tourism activities that are consistent with the conservation; Phase 3) process the conservation policy management. The study results showed the deterioration level of the representative buildings from very low to the highest

level. The urgent need to maintain the buildings by standardized conservation process was in the very low to the highest level. The guidelines for physical development consist of 4 plans: Plan 1) the maintenance plan for maintaining the original buildings; Plan 2, the plan to strengthen the model building; Plan 3) the plan for building renovation and maintenance; and Plan 4) the plan for the new building. The guidelines for organizing appropriate activities consist of 4 plans which are: (1) tourism plans to promote learning about cultural heritage (architecture) and the old town area (2) plans to link tourism sites and tourism activities (3) plans to support the process of maintaining valuable buildings based on the standards of international conservation guidelines, and (4) plans to promote tourism activity creation with community participation. In terms of marketing guidelines that are in line with the needs of special interest tourists in the preserved area of cultural heritages (architecture), the market can be defined in three groups: the culture-oriented tourists that focus on activities that deliver spiritual value, the volunteer tourists in public companies that have service activities in the conservation of architecture or educational institutions that organize activities to conserve architecture with a focus on local architectural learning and tourism, and the tourists from associations, clubs and travel agencies that focus on the activities similar to those of educational institutions, organizations, companies, and FIT. The activities can be offered through direct sales to the company's marketing department. In terms of tourism management in the preserved area of cultural heritages (architecture), the research team has proposed management model in a form of network coordination working group, which may be established as "City Enterprise Management Company (Social Enterprise)". The established company will drive management of various missions, acting as a network of destination management organizations or DMO networks which are responsible for driving the old town according to their own aptitude and field of working.

Keyword : Preserved Area of Cultural Heritages (architecture), Traditional building ,Destination Management Organization, tourism, Lanna Province